

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет медицини і громадського здоров'я
Кафедра внутрішніх хвороб**

**Силабус навчальної дисципліни
Паліативна та хоспісна медицина**

ступінь вищої освіти **БАКАЛАВР**

галузь знань **22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я** спеціальність **223**

МЕДСЕСТРИНСТВО

освітньо-професійна програма **МЕДСЕСТРИНСТВО**

Розробники і викладачі	Контактний телефон, адреса	E-mail
Ковалевська Людмила Андріївна, професор, доктор медичних наук, проректор з наукової та лікувально-діагностичної роботи МГУ	+38(099)109-92- 86 Вул.Фонтанська дорога 23/1	mgu.klinik@ gmail.com
Врублевська Світлана Володимирівна, к.мед.н., доцент кафедри внутрішніх хвороб МГУ	+38(068)197-51- 77 Вул.Фонтанська дорога 23/1	vrublev2000@ gmail.com

Одеса 2022

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХОСПІСНА ТА ПАЛІАТИВНА ДОПОМОГА, М/С В ГЕРОНТОЛОГІЇ
(назва навчальної дисципліни)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньокваліфікаційний рівень, форма навчання	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 6	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Обов'язковий курс
Модулів – 1	Спеціальність 223 МЕДСЕСТРИНСТВО	Термін навчання 3 роки 10 місяців
Загальна кількість годин – 180 год.		Лекції 26 год.
Кількість аудиторних годин – 96 год.	Ступінь вищої освіти бакалавр	Навчальна практика 56 год.
		Семінарські -
Кількість годин самостійної роботи студента – 96 год.	Форма навчання: денна	Самостійна робота 96 год.
		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: залік

Примітка:

1 кредит ECTS – 30 год.

II КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1.3. Компетентності:

- **інтегральні:** здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення

досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог

- **загальні:** здатність застосовувати знання з виробничої практики (догляд за хворими) у практичних ситуаціях.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою

ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 11. Здатність працювати в команді ЗК

12. Навички міжособистісної взаємодії

спеціальні (фахові, предметні):

СК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

СК 16. Здатність організовувати та управляти відповідним структурним підрозділом (лідерство та менеджмент).

СК 17. Здатність працювати з коморбідними станами.

СК 18. Здатність працювати за принципами доказової медицини.

СК 19. Здатність використовувати протоколи для стратифікації ризиків та прогнозу для одужання і якості життя.

III. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмними результатами навчання, які визначені освітньо-професійною програмою «Сестринська справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 223 Медсестринство та яких повинні досягти здобувачі вищої освіти після завершення вивчення дисципліни «Хоспісна та паліативна допомога, медсестринство в геронтології», є:

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4).

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10).

ПРН 21. Здійснювати медсестринський процес в паліативній та хоспісній допомозі.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва змістових модулів та тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Навчальна практика	СРС
Модуль 1. Профілактична медицина. Показники здоров'я. Міжнародні програми профілактики захворювань. Скринінгові програми діагностики.					
<i>Змістовий модуль 1. Первинна та вторинна профілактика захворювань.-</i>					
1.		12	2	4	6

	Паліативна та хоспісна допомога. Визначення. Законодавча база. Роль медичної сестри бакалавра в паліативній допомозі. Засоби по догляду за людьми з особливими потребами. Реабілітаційні (відновлюючі) заходи для дорослих та дітей.				
2.	Годування людей похилого віку та дітей. Годування через зонд. Допомога при прийомі їжі	13	2	4	7
3.	Гігієна волосся; Гоління. Гігієна нігтів. Гігієна порожнини рота. Гігієна шкіри; Інтимна гігієна.	13	2	4	7
4	Правила переміщення та купання ліжкохворих у ванній кімнаті. Зміна білизни. Одягнення підгузків.	13	2	4	7
5	Особиста гігієна догляду за клієнтом, який тривалий час лежить. Зміна постільної білизни.	13	2	4	7
6	Справляння природних потреб. Догляд за пацієнтами з енкопрезом. Допомога при нетриманні сечі. Профілактика закрепів і хвороб сечостатевої системи.	13	2	4	7
7	Пролежні – класифікація, клініка профілактика та лікування. Катетеризація сечового міхура,	13	2	4	7
	показання, методика проведення, догляд за сечовим катетером.				
	Усього	90	14	28	48
<i>Змістовий модуль 2. Гігієнічне оцінювання чинників навколишнього середовища. Профілактика профпатології та захворювань, пов'язаних з неблагополучним навколишнім середовищем.</i>					
1.	Переміщення, просування клієнта. Профілактика травмування паліативних хворих.	12	2	4	6

2.	Основні прийоми догляду за клієнтом з повним та одностороннім паралічем	13	2	4	7
3.	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на віл-інфекцію	13	2	4	7
4	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на туберкульоз	13	2	4	7
5	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на онкопатологію	13	2	4	7
6	Клінічний протокол надання паліативної допомоги при синдромі хронічного болю.	13	2	4	7
7	Застосування медикаментів. Дезінфекція предметів медичного призначення та приміщень.	13	2	4	7
	Усього	90	14	28	48
	Разом за 304 семестр	180	28	56	96

V. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Теми лекцій	Кількість годин
Модуль 1. Профілактична медицина. Показники здоров'я. Міжнародні програми профілактики захворювань. Скринінгові програми діагностики.		
Змістовий модуль 1. Первинна та вторинна профілактика захворювань.-		
1	Паліативна та хоспісна допомога. Визначення. Законодавча база. Роль медичної сестри бакалавра в паліативній допомозі.	2
2	Засоби по догляду за людьми з особливими потребами. Реабілітаційні (відновлюючі) заходи для дорослих та дітей.	2
3	Годування людей похилого віку та дітей. Годування через зонд. Допомога при прийомі їжі	2
4	Гігієна волосся; Гоління. Гігієна нігтів. Гігієна порожнини рота. Гігієна шкіри; Інтимна гігієна.	2
5	Правила переміщення та купання ліжкохворих у ванній кімнаті. Зміна білизни. Одягнення підгузків.	2
6	Особиста гігієна догляду за клієнтом, який тривалий час лежить. Зміна постільної білизни.	2

7	Справляння природних потреб. Догляд за пацієнтами з енкопрезом. Допомога при нетриманні сечі. Профілактика закріпів і хвороб сечостатевої системи.	2
Усього змістовий модуль 1		14
Змістовий модуль 2. Гігієнічне оцінювання чинників навколишнього середовища. Профілактика профпатології та захворювань, пов'язаних з неблагополучним навколишнім середовищем.		
1	Переміщення, просування клієнта. Профілактика травмування паліативних хворих.	2
2	Основні прийоми догляду за клієнтом з повним та одностороннім паралічем	2
3	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на віл-інфекцію	2
4	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на туберкулез	2
5	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на онкопатологію	2
6	Клінічний протокол надання паліативної допомоги при синдромі хронічного болю.	2
7	Застосування медикаментів. Дезінфекція предметів медичного призначення та приміщень.	2
Усього змістовий модуль 2		14

X.

VI. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Навчальна практика	Кількість годин
Модуль 1. Профілактична медицина. Показники здоров'я. Міжнародні програми профілактики захворювань. Скринінгові програми діагностики.		
Змістовий модуль 1. Первинна та вторинна профілактика захворювань.-		
1	Паліативна та хоспісна допомога. Визначення. Законодавча база. Роль медичної сестри бакалавра в паліативній допомозі.	4
2	Засоби по догляду за людьми з особливими потребами. Реабілітаційні (відновлюючі) заходи для дорослих та дітей.	4
3	Годування людей похилого віку та дітей. Годування через зонд. Допомога при прийомі їжі	4

4	Гігієна волосся; Гоління. Гігієна нігтів. Гігієна порожнини рота. Гігієна шкіри; Інтимна гігієна.	4
5	Правила переміщення та купання ліжкохворих у ванній кімнаті. Зміна білизни. Одягнення підгузків.	4
6	Особиста гігієна догляду за клієнтом, який тривалий час лежить. Зміна постільної білизни.	4
7	Справляння природних потреб. Догляд за пацієнтами з енкопрезом. Допомога при нетриманні сечі. Профілактика закрепів і хвороб сечостатевої системи.	4
Усього змістовий модуль 1:		28
Змістовий модуль 2. Гігієнічне оцінювання чинників навколишнього середовища. Профілактика профпатології та захворювань, пов'язаних з неблагополучним навколишнім середовищем.		
1	Переміщення, просування клієнта. Профілактика травмування паліативних хворих.	4
2	Основні прийоми догляду за клієнтом з повним та одностороннім паралічем	4
3	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на віл-інфекцію	4
4	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на туберкулез	4
5	Клінічний протокол надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на онкопатологію	4
6	Клінічний протокол надання паліативної допомоги при синдромі хронічного болю.	4
7	Застосування медикаментів. Дезінфекція предметів медичного призначення та приміщень.	4
Усього змістовий модуль 2:		28
Усього за курс навчання		56

Теми семінарських занять - не передбачені навчальним планом

VII Тематичний план самостійної роботи.

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	СРС
1.	Захворювання системи крові. Паліативна допомога .	2

2.	Захворювання органів дихання. Паліативна допомога	2
3.	Захворювання органів травлення . Паліативна допомога	2
4.	Захворювання опорно-рухового апарату.	4
5.	Захворювання ендокринної системи.	2
6.	Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях Паліативна допомога	2
7.	Медсестринський процес при хворобах органів слуху, зору та шкіри Паліативна допомога	2
8.	Паліативна допомога особам, які перебувають на довготривалому лікуванні.	2
9.	Соціальна робота з невиліковно хворими	2
10.	Паліативна допомога при синдромі хронічного болю.	4
11.	Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим	4
12.	Психологічні, соціальні, духовні аспекти паліативної допомоги.	4
13.	Роль медичної сестри бакалавра в паліативній допомозі.	2
14.	Надання паліативної допомоги в умовах COVID-19: правові та етичні аспекти	2
15.	Захворювання системи крові в геріатрії. . Паліативна допомога .	2
16.	Захворювання органів дихання в геріатрії. Паліативна допомога	2
17.	Захворювання органів травлення в геріатрії. Паліативна допомога	2
18.	Захворювання опорно-рухового апарату в геріатрії.	2
19.	Захворювання ендокринної системи в геріатрії.	2
20.	Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях в похилому та старечому віці	2
21.	Медсестринський процес при хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці	2
22.	Соціальна робота з особами, які перебувають на довготривалому лікуванні.	2
23.	Соціальна робота з невиліковно хворими	2
24.	Паліативна допомога при синдромі хронічного болю.	2
25.	Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим	2
26.	Роль медичної сестри бакалавра в паліативній допомозі.	2
27.	Надання паліативної допомоги в умовах COVID-19: правові та етичні аспекти	2

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

1.	Захворювання системи крові в геріатрії. Паліативна допомога .	2
2.	Захворювання органів дихання в геріатрії. Паліативна допомога	2
3.	Захворювання органів травлення в геріатрії. Паліативна допомога	2
4.	Захворювання опорно-рухового апарату в геріатрії.	2
5.	Захворювання ендокринної системи в геріатрії.	2
6.	Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях в похилому та старечому віці	2
7.	Медсестринський процес при хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці	2
8.	Соціальна робота з особами, які перебувають на довготривалому лікуванні.	2
9.	Соціальна робота з невиліковно хворими	2
10.	Паліативна допомога при синдромі хронічного болю.	2
11.	Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим	2
12.	Психологічні, соціальні, духовні аспекти паліативної допомоги.	2
13.	Роль медичної сестри бакалавра в паліативній допомозі.	2
14.	Надання паліативної допомоги в умовах COVID-19: правові та етичні аспекти	2
15.	Встановлення та розвиток паліативної допомоги в Україні та в світі. Евтаназія: «за» чи «проти»	4
16.	Медико-соціальні та психологічні питання клієнтів паліативних установ	4
17.	Демографічні та медико-соціальні засади розвитку паліативної та хоспісної медицини як напрямку системи охорони здоров'я .	4
18.	Принципи паліативної допомоги в онкології.	4
19.	Біоетичні та психологічні проблеми пацієнтів з ВІЛ, СНІД в Україні	4
20.	Проблеми психологічної та духовної допомоги пацієнтам та їх близьким в термінальний період життя.	4

21	Взаємодія з церковними конфесіями. Громадські організації та волонтерський рух в Україні.	4
22	Практичні аспекти провадження паліативної роботи за кордоном	4
23	Роль <i>Helicobacter pylori</i> , нераціонального харчування, надмірного вживання алкоголю, тривалого вживання ліків, супутньої патології у виникненні хвороб.	2
24.	Артеріальна гіпертензія (первинна, або есенціальна, і вторинна, або симптоматична) в літньому та старечому віці. Особливості перебігу, діагностики, лікування (принципи гіпотензивної терапії).	2
Усього за курс навчання:		36

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту, виступом на засіданні науковостудентського гуртка, публікацією матеріалів в журналах (тези, статті), участю у наукових конференціях, створення фільмів, презентацій.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з навчальної дисципліни «Хоспісна та паліативна допомога, медсестринство в геронтології» – це вид навчально - дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Теми індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ):

1. Особливості організації та вимоги до функціонування хоспісних центрів.
2. Концепція та основні принципи паліативного підходу
3. Філософія паліативної допомоги
4. Психологічні, етичні та юридичні аспекти паліативної допомоги онкохворим та їх родичам
5. Право пацієнтів на знеболення
6. Професійне вигорання медичного персоналу.

7. Роль електронного реєстру населення в організації паліативної допомоги пацієнтам під час реформування охорони здоров'я.
8. Хоспіси в Україні в умовах Covid-19
9. Право пацієнта на знеболення.
10. Забезпечення права пацієнта на знеболення.

ІХ. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основними методами та формами навчання є:

- **лекція** (вступна, тематична, оглядова). Проведення лекційних занять включає: словесне викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-візуалізації з використанням мультимедійних технологій; проблемні лекції (розв'язування ситуаційних задач, кейсів), бінарні лекції (лекції-дискусії), лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції-прес-конференції.
- **навчальна практика під керівництвом викладача**: інструктаж, усне фронтальне опитування, письмове опитування, вирішення типових та нетипових практичних та ситуаційних клінічних завдань; ділова гра; робота у групах.
- **самостійна робота здобувачів освіти**: обов'язкова, що передбачена навчальним планом і робочими програмами є одним з показників академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти.
  - виконання домашніх завдань;
  - доопрацювання матеріалів лекції;
  - робота в інформаційних мережах;
  - есе за вузькоспеціальною проблемою, що погоджується з викладачем;
  - створення портфолію навчального курсу та його презентація;
  - розробка кейсів;
  - підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
  - підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей та повідомлень тощо;
  - узагальнення матеріалів за обраною проблемою;
  - систематичне відвідування навчальних занять;
  - відвідування додаткових занять, лекцій, семінарів, круглих столів тощо;
- відвідування та участь у засіданнях відповідних студентських наукових гуртків тощо; – інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо).

- *індивідуальне навчально-дослідне завдання* (за вибором) –дослідницька робота здобувачів освіти, що полягає у самостійному проведенні обстеження пацієнта, досліджень, збиранні наукової інформації, її аналізі; до цієї ж категорії належать аудиторні потокові та групові заняття, участь у роботі студентського товариства (гуртки, конференції, підготовка доповідей, тез, статей); участь у міжвузівських, всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, вікторинах, Днів наук.
- *дистанційне навчання*

Х. ФОРМИ ТА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СФОРМОВАНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Види та методи контролю

Види: поточний, залік, диференційний залік, контроль володіння практичними навичками.

Методи:

1. тестування та бліц-опитування;
2. розв'язування ситуаційних задач;
3. проведення клінічних досліджень;
4. оцінка і трактування клініко-лабораторних та інструментальних обстежень; 5. питання до поточного контролю;
6. контроль практичних навичок.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, диференційний залік.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки заліку (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ “**ВІДМІННО**” отримує студент, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує

прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ “ДОБРЕ” отримує студент, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ “ЗАДОВІЛЬНО” отримує студент, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ “НЕЗАДОВІЛЬНО” отримує студент, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

(для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацювати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість

суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою залік	
		екзамен	
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		не зараховано
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

XI. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Дайте характеристику: геронтологія, гериатрія, паліативна медицина.
2. Охарактеризуйте основні етапи проведення медсестринського обстеження та визначення стану здоров'я гериатричного пацієнта за одержаними показниками
3. Виокреміть основні етапи організації профілактичної та лікувальної допомоги гериатричним пацієнтам.
4. Обґрунтуйте обов'язки медичної сестри у закладах гериатричного типу.
5. Поясніть основні аспекти метаболізму ліків та особливості фармакотерапії в старіючому організмі.

6. Розкрийте психологічні особливості стосунків медичної сестри і пацієнтів похилого та старечого віку
7. Дайте характеристику особливостям організації геріатричного догляду за пацієнтами похилого та старечого віку, принципи їх реабілітації.
8. Вкажіть основні вікові зміни серцево-судинної системи та формування захворювань на тлі інволютивних змін.
9. Вкажіть особливості перебігу кризів при артеріальній гіпертензії (гіпертонічний, гіпоангіотензивний). Невідкладна медсестринська допомога при них
10. Розкрийте суть медсестринського процесу при хронічній недостатності кровообігу у пацієнтів похилого та старечого віку.
11. Проведіть диференційну діагностику між гіперглікемічною та гіпоглікемічною комами у пацієнтів похилого та старечого віку. Визначте основні клінічні та діагностичні критерії.
12. Розкрийте потенційні проблеми пацієнтів із патологією органів дихання, пов'язані з тривалим прийомом ліків (антибіотиків, сульфаніламідів тощо) та супутньою патологією.
13. Розкрийте становлення та розвиток паліативної допомоги в світі та Україні.
14. Вкажіть основні завдання соціальної роботи з особами, які перебувають на довготривалому лікуванні, зокрема невиліковно хворих
15. Розкрийте основні причини порушення сну. Медсестринський процес.
16. Охарактеризуйте основні соматоформні розлади. Визначення. Тактика медичної сестри.
17. Проаналізуйте причини депресії в похилому та старечому віці.
18. Обґрунтуйте потенційні проблеми пацієнтів із патологією опорно-рухового апарату, пов'язаних із тривалим прийманням ліків і супутньою патологією.

ХІІ. ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Перелік літератури:

1. Паліативна медицина: підручник / В.Й. Шатило, П.В. Яворський. – К.: ВСВ “Медицина”, 2010. – 200 с.
2. Тарасюк В.С. Медсестринство в геронтології і геріатрії: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кубанська; за ред. проф. В.С. Тарасюка. – Вид. стереотипне. – К.: Медицина, 2010. – 624 с.
3. Медсестринський догляд за пацієнтом: Стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посіб. / І.Я. Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій, В.Г. Апшай. – К.: Медицина, 2008. – 304 с.
4. Медсестринство у внутрішній медицині: навч. посіб. / М.Б. Шегедин, І.А. Шуляр, Л.М. Подносова, Л.П. Дацко, О.Т. Шавала. – К.: Медицина, 2009. – 176 с.

5. Фещенко Ю.І. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2017 – 128 с.

7. Актуальні питання надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні: матеріали Першої науково-практичної конференції / ред. Ю. В. Вороненко, Ю. І. Губський : Наукове видання. – Київ, 2012. – 280 с.

8. Актуальність післядипломної підготовки фахівців сімейної допомоги з питань паліативної допомоги / А. В. Царенко, О. І. Висоцька, О. Г. Шекера [та ін.] // Сімейна медицина. – 2011. – №3. – С. 15–18.

Електронні джерела:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій та практичних занять.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (ст. 16).
[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligaza.ko.n.ua/1_dos2.nsf/link1/T141556.html.
3. Наказ МОН України від 05.12.18р. № 1344. «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». [Електронний ресурс]. Режим доступу:
http://mon.gov.ua/storage/app/media/vischaozvita/zatverdzeni_20standartu/12/21/223medsestrinstvo-bakalavr.pdf.
4. Петрюк П. Т. До проблеми створення та розвитку хоспісної служби : [Електронний ресурс] / Петрюк П. Т., Зінченко В. І. // Актуальные вопросы современной психиатрии и наркологии : Сб. науч. работ Ин-та неврологии, психиатрии и наркологии АМН Украины / Под общ. ред. П. Т. Петрюка, А. Н. Бачерикова. – Киев–Харьков, 2010. – Т. 5. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.psychiatry.ua/books/actual/paper079.htm>.
5. Догляд за хворими в занедбаній стадії захворювання [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.cancer.i.c.k.ua/у_индекс_7_8.htm
6. Веб-сайт Чернівецького медичного фахового коледжу. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.medkol.cvu.ua, www.MOODLE